

Toespraak Voorzitter Thom van Campen

Herdenking Jacques Wallage – woensdag 9 september 2026

Aan de orde is de herdenking van Jacques Wallage. Ik verzoek u allen, voor zover dat mogelijk is, om te gaan staan.

Toen Jacques Wallage in augustus 1998 afscheid nam van de Tweede Kamer, keek hij in een brief terug op zijn jaren hier. Op het debat. Op het contact met burgers. En op, zoals hij het zelf formuleerde, de wijze waarop Kamerleden ‘concurrenten en collega’s tegelijk kunnen zijn’. Hij genoot van deze plek.

Jeltje van Nieuwenhoven, destijds Voorzitter van de Kamer, beschreef hoe Jacques hier op de voorste rij zat. Met stralende ogen. Een debat aandachtig volgend, wachtend op het geschikte moment voor een interruptie. Dat beeld zegt veel over Jacques Wallage.

Een politicus met uitgesproken opvattingen, die hield van het debat en van het politieke ambacht. Van een parlement waarin je stevig tegenover elkaar kunt staan en toch collega’s blijft.

Op 12 augustus overleed Jacques Wallage in Groningen. Hij werd 79 jaar. Hij werd geboren in Apeldoorn en groeide op in Groningen. Op jonge leeftijd werd hij daar gemeenteraadslid en wethouder. In 1981 kwam hij naar de Tweede Kamer. Later werd hij staatssecretaris van Onderwijs en van Sociale Zaken.

In 1994 keerde hij terug naar deze Kamer. Hij onderhandelde mee over het eerste paarse kabinet en werd fractievoorzitter van de PvdA. Wim Kok noemde hem de ‘draaischijf tussen fractie en kabinet’. Tegelijkertijd prees Kamervoorzitter Van Nieuwenhoven hem later juist om de manier waarop hij de onafhankelijkheid van de Kamer tegenover dat kabinet bewaakte.

Ook daarin herken je Jacques Wallage: overtuigd sociaaldemocraat én overtuigd parlementariër. Zijn politieke overtuiging stond niet los van zijn geschiedenis.

Jacques kwam uit een Joods gezin. Zijn ouders overleefden de Tweede Wereldoorlog door onder te duiken. Het zou te eenvoudig zijn om daar zijn hele politieke overtuiging uit te verklaren. Maar rechtvaardigheid, gelijke kansen en de verantwoordelijkheid van de overheid zouden herkenbare thema's blijven in zijn publieke leven.

Bij zijn vertrek uit de Tweede Kamer schreef Jacques zelf over wat deze plek voor hem betekende. Zijn ervaring in oppositie én regeringsfractie, schreef hij, maakte dat hij 'altijd respect zal opeisen voor het werk van Kamerleden'. En hij had oog voor de mensen die dat werk mogelijk maken. De beveiliging, het restaurant, de repro, de bodes en de griffie, die van de Tweede Kamer, in zijn woorden, 'meer dan een vergaderzaal maken, namelijk een werkgemeenschap'.

Toen nam hij afscheid. 'Maar ik ga niet alleen ergens vandaan,' schreef Jacques, 'ik ga ook ergens heen.' Naar Groningen. 'Naar de stad van m'n hart, terug naar het lokale bestuur.' Daar werd hij burgemeester. Elf jaar lang.

'Ik ben niet van de organisatie,' zei hij over zijn burgemeesterschap, 'ik ben van de stad.' Die overtuiging zat diep. Al als jonge bestuurder wilde hij de afstand tussen bestuur en bewoners verkleinen. Later hield hij raadsleden voor dat zij hun oor te luister moesten leggen in de wijk. Want, zoals Jacques het zelf eens zei: 'De tekentafels van het bestuur krijgen pas aan de keukentafels bij de mensen thuis betekenis.'

En bij zijn afscheid bleek dat hij zichzelf ook kon relativeren: 'Je moet voorkomen dat stadjsers hun burgemeester bedoelen als ze het over d'Olle Grieze hebben.'

Ook na zijn burgemeesterschap bleef Jacques Wallage betrokken bij politiek, democratie en openbaar bestuur. Als voorzitter van de Raad voor het Openbaar Bestuur, als hoogleraar, als schrijver en als adviseur. Zijn memoires gaf hij de ondertitel *Politiek als ambacht*. Een titel die bij hem past. Vandaag gedenken wij hem op de plek waar hij dat ambacht zoveel jaren beoefende.

De man op de voorste rij, met die stralende ogen, wachtend op het juiste moment voor een interruptie, is er niet meer.

Voor ons was Jacques Wallage Kamerlid, fractievoorzitter, bewindspersoon en bestuurder.

Voor zijn naasten was hij vooral Jacques. Zijn echtgenote Fransien, zijn kinderen Ghaja en Martijn en hun partners, luisteren vandaag met ons mee. Namens de Tweede Kamer: onze gedachten zijn bij u.

Wij wensen Jacques familie, zijn vrienden en allen die hem dierbaar waren veel kracht bij het dragen van dit verlies.